

Литвиненко О. О. Питання міжкультурної комунікації при викладанні української мови іноземним студентам // Матеріали VIII Міжнародної наукової конференції «Проблеми галузевої комунікації, перекладу та інтеграційні процеси в суспільстві». – Х.: Національна академія Національної гвардії України, 2018. – С. 49 – 51.

ПИТАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

Литвиненко О. О. (м. Харків)

У сучасному світі пришвидшуються процеси глобалізації та інтернаціоналізації освіти, які неможливі без вивчення іноземних мов, а отже, питання міжкультурної комунікації, яке завжди мало велике значення у міжнародному спілкуванні, набуло особливої актуальності.

Основної функцією мови, як відомо, є спілкування. Без спілкування немає суспільства, без суспільства немає людини соціальної, культурної. Неможливо вивчати іноземну мову відокремлено від культурного контексту, у відриві від вивчення історичних, культурних, соціальних та економічних чинників розвитку суспільства, народу і, відповідно, мови спілкування. Глобалізація, позаяк маючи й негативне значення, стосується зараз усіх сфер життя, зокрема освіти й міжкультурної комунікації.

Абсолютно слушною є думка, що актуальним завданням стає перегляд етичних і культурних аспектів освіти. Політика у сфері освіти повинна бути досить диференційованою та побудованою таким чином, щоб вона не стала додатковим фактором, котрий сприятиме соціально-культурному відтворенню. Потрібно намагатися створити таку систему, котра б поєднала переваги інтеграції і повагу до прав окремої особистості. До навчальних планів деяких ВНЗ включено новий напрямок підготовки студентів «Лінгвістика та міжкультурна комунікація». Вивчення теорії міжкультурної комунікації включено у навчально-методичні комплекси спеціальностей філології, історії, культурології. Основою для усіх подібних спеціальностей є проблема міжкультурного діалогу, де любов до рідної культури, традицій, мови переплітається з повагою до інших мов та культур [1].

Україна входить в світове суспільство, намагається впливати на світову політику і економіку, бере активну участь в розвитку світової культури і історії. Міняються відносини між іноземцями і українцями, які прагнуть заявити про себе як передову, культурну націю, що розвивається. Новий час, нові умови вимагають негайного і корінного перегляду як загальної методології, так і конкретних методів і прийомів викладання іноземних мов.

У такій ситуації перед освітою, а саме викладачами іноземних мов гостро стоять задачі навчити людей міжкультурної комунікації, терпимості, поваги, розумінню інших культур. Очевидно, що існує тісний зв'язок між вивченням іноземних мов і міжкультурною комунікацією. Кожен урок

іноземної мови – це перехрестя культур, це практика міжкультурної комунікації, тому що кожне іноземне слово відображає іноземний світ і іноземну культуру [3].

Слід зазначити, що за останні роки значно збільшилася кількість іноземних студентів, зокрема із країн Африки та Близького Сходу, які отримують професійну освіту в Україні, що позитивно позначається на економічному стані освітньої галузі, а також вимагає нових підходів у викладанні навчальних дисциплін, особливо якщо студенти обирають мовою навчання українську. Тут слід наголосити на досвіді підготовчих відділень Львівського Національного університету ім. І. Франка, Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, у яких уже кілька років поспіль триває мовна підготовка іноземних студентів, які навчатимуться українською мовою.

Мова не існує поза культурою, тобто поза соціально успадкованої сукупності практичних навичок і ідей, які характеризують наш стиль життя. Знати значення слів і правила граматики явно недостатньо для того, щоб активно користуватись мовою як засобом спілкування, адже обхідно знати якомога більше про світ мови, яку вивчаєш. Позитивну роль відіграє лінгвокраїнознавство – сфера теорії і практики навчання мови як іноземної, яка складається з визначення шляхів ознайомлення слухачів з культурою країни, мова якої вивчається, її традиціями і історією [3]. Вважаємо, такий навчальний курс стане у пригоді при вивченні української мови як іноземної.

Отже, підготовка іноземних студентів до іншого соціокультурного простору та навчання міжкультурного спілкування передбачає декілька складних аспектів: формування культури спілкування в іншому для них соціокультурному й мовному середовищі; психологічні особливості пізнавальної комунікативної діяльності іноземних студентів в природному мовному середовищі; виховання культури міжнаціонального спілкування у групі, на факультеті, у ВНЗ, тобто в іншому соціокультурному середовищі; формування навичок і вмій ведення «діалогу культур»; формування і розвиток практичних навичок міжкультурної комунікації [2].

Література

1. Боднар А. Я., Верещагіна Т. О. Проблема міжкультурної комунікації у викладанні іноземної мови у внз. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6861/Bodnar_Veresh_hagina_Problema_mizhkul%60turnoyi_komunikaciyi.pdf?sequence=1
2. Булава Н. Ю. Формування міжкультурної комунікації як необхідної складової мовної підготовки студентів-іноземців. [Електронний ресурс]. –
Режим доступу:
http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15568/BULAVA_mizky_l_com.pdf?sequence=1

3. Щерба О. В., Желіско В. Ю. Мова та міжкультурна комунікація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lingvj.oa.edu.ua/articles/2012/n23/69.pdf>